

tását. A költségbecslési módszerek leírásával zárul a fejezet.

Az ötödik fejezetben a szerző a projekt teljesítés irányításának döntéstámogató információs rendszerére, a projekt kontroll fontosságára hívja fel a figyelmet. Ez magában foglalja a tervezett elsődleges projekt célok teljesülésére vonatkozó elemzések elvégzését, s az ezek alapján szükséges korrekciók végrehajtását is. Jövőorientált szemléletű irányítási rendszer a múltbeli adatok alapján segíti az irányításért felelős vezetést abban, hogy választ találjon arra, mi történhet a projekt teljesítésénél, ha a jelenlegi tendenciák folytatódnak. Az eszköztárhoz a projektek teljesítése tárgyában rendszeresen megtartott operatív és áttekintő-értékelő értekezletek is hozzátartoznak. Ez utóbbiak célja a megvalósítás átfogó értékelése, a szükséges változtatások megtárgyalása, a technikai és pénzügyi problémák megvitatása stb. A teljes körű projekt kontrollhoz tartozik – a projekt teljesítésének időbeli alakulásán túlmenően – a felhasznált erőforrások és a felmerült költségek elemzése és értékelése is...

A sikeres projektmegvalósítással foglalkozó utolsó (hatodik) fejezetben a szerző a projekt sikerességét meghatározó jellemzőket mutatja be. Szó van itt a projekt teljesítés közbeni átalakításáról, amely irányulhat a projekt eredményre, és az idő- vagy költségkorlátokra. Megismerjük a módosításokat előidéző leggyakoribb körülményeket, amelyek közt technikai problémák, jelentős idő- és költség-túllépések stb. egyaránt előfordulhatnak. Végül a projektmarketinggel és a projektirányítás szervezeti formáival ismerkedünk meg a könyvből.

A projektmarketing arra irányul, hogy megismerje az érdekcsoportok elvárásait, s hozzásegítse a projekt vezetőségét

ahhoz, hogy az elvárások kielégítésével és a szükséges információkkal megelőzze a konfliktusokat. Szükség van rá nemcsak a teljesítési szakaszban, hanem a projekt iránti igény kialakulásának pillanatától kezdve végig. A szerző esetleírással bizonyítja be, hogy mit idézhet elő a projektmarketing teljes hiánya.

A projektirányításnál három szervezeti megoldás lehetséges: a lineáris-funkcionális, a projektre orientált, és a mátrix szervezetben történő irányítás; mellettük vegyes megoldások is előfordulnak. Az egyes szervezeti formák ugyanazon projekt esetében is változhatnak a projektciklus különböző fázisai szerint. A szerző azzal zárja könyvét, hogy a projektorientált vállalati struktúrának egyik alappillére a szervezeti kultúra, és a projektszervezetek sajátos szervezeti kultúrája is.

R. I.

*ALMÁSI Gáborné-
FARKAS Sándorné dr.-
Dr. LACÓ Bálint-
Dr. MEZEI Imre:*

ÖNKORMÁNYZATOK VAGYON- GAZDÁLKODÁSA

SALDO Pénzügyi Tanácsadó és
Informatikai Rt., Budapest, 1999. 192 p.

Az önkormányzati vagyongazdálkodás feladatainak teljes körű ellátásához szükséges gyakorlati tudnivalókat ismerhetjük meg az Önkormányzati Füzetek 16. kötetében (sorozatszerkesztő: Dr. Juhász István). A szerzők a három részből álló kötetben először történeti áttekintésben mutatják be az önkormányzati gazdálkodásban meghatározó jelentőségű – önkormányzati vagyon kialakulását, az önkormányzatok vagyonhoz jutásának folyamatát. Megismertetnek a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény

rendelkezéseivel, amelyek az állam tulajdonából az önkormányzatok tulajdonába kerülő vagyontárgyak (ingatlanok, a tanácsok és intézményeik pénzvagyona, értékpapírja és egyéb vagyoni joga) körét határozzák meg. Egyes állami tulajdonú eszközök (műemlék ingatlanok, védett természeti területek, vizek, ingóságok stb.) önkormányzati tulajdonba adásáról az 1991. évi XXXIII. törvény rendelkezett. Az önkormányzatok tulajdonába került annak az állami vagyonnak döntő többsége, amely az önkormányzati közszolgáltatásokat, illetve a közhatalmi helyi feladatok ellátását szolgálja.

Az önkormányzati vagyon tartalmával foglalkozó második részben az önkormányzati vagyon, tulajdon, tulajdonjog fogalmával, a tulajdonost megillető jogokkal és kötelezettségekkel, az önkormányzati tulajdongyakorlás korlátaival ismerkedhetünk meg. „A helyi önkormányzat vagyona a tulajdonából és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll, amelyek az önkormányzati célok megvalósítását szolgálják...” (1990. évi LXV. törvény 78. §. (1) bekezdése). A törvény tömör meghatározása magában foglalja az immateriális javakat, tárgyi eszközöket, befektetett pénzügyi eszközöket, készleteket, követeléseket, értékpapírokat és pénzeszközöket –, amelyeket az önkormányzat a vagyonátadás során, illetve azt követően különböző jogcímenek kapott. A tulajdonjog tartalmi elemei: a birtoklás joga, a használat, a hasznos rendezésének joga, és a rendelkezési jog. Az önkormányzati vagyon külön része a törzsvagyon, amelyet a többi vagyontárgytól elkülönítve kell nyilvántartani; az ide tartozó vagyon vagy forgalomképtelen, vagy korlátozottan forgalomképes.

A forgalomképtelen vagyontárgyak (helyi közutak és műtárgyaik, terek, parkok, közcélú vízi létesítmények,

l. véltári anyagok, köztemetők) nem terhelhetők meg, nem köthetők le, nem lehetnek követelés biztosítékai, tartozás fedezetei, végrehajtás sem vonatkozhat rájuk. A korlátozottan forgalomképes önkormányzati vagyon körébe a közművek, intézmények és középületek, műemlék ingatlanok és védett természeti területek tartoznak. A Ptk. 114. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendelkezés jogának korlátozása jogszabállyal lehetséges; bármilyen tulajdonosi részjogosítvány gyakorlásához önkormányzati rendeletre van szükség.

A forgalomképes önkormányzati vagyontárgyak felett – elvileg – köztartozás nélkül rendelkezhetnek az önkormányzatok feladatainak megvalósítása céljából. A lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek, földek, földterületek, távhőellátás és az állami vagyon privatizációjából eredő önkormányzati részesedések tartoznak e körbe. A forgalmi meghatározásokról, a helyi önkormányzatok feladatairól, a használatbaadási szerződés tartalmáról, az elidegenítésből származó bevételek felhasználásáról stb. részletes útmutatást találunk a könyvben a vonatkozó törvényi előírások felsorolása mellett. Az önkormányzati vagyonleltár számviteli szabályok szerinti összeállításáról olvashatunk még ebben a részben. A szerzők felhívják a figyelmet arra, hogy az adatok mellett a vagyonállapot szöveges értékelése, a vagyongazdálkodás hatékonyságának bemutatása is szükséges!

A könyv harmadik része az önkormányzati vagyonnal való gazdálkodás szabályait foglalja össze. Az önkormányzatnak biztosítania kell a rendelkezésre álló vagyon hatékony használatát, karbantartását, felújítását, védelmét. A vagyonfejlesztés is fontos része az önkormányzat gazdasági prog-

ramjának; a fejlesztésről az önkormányzat képviselőtestülete határoz a programban érdekelt szervezetek véleményének figyelembevételével. A bővítés beruházással valósul meg, amelynek fontos kérdése a finanszírozási döntés; az önkormányzati forrásokat kiegészíthetik a központi költségvetés címzett- és céltámogatásai, a célőirányzatokból történő juttatások, a hitel, a kötvénykibocsátás és a lakossági hozzájárulások.

A vagyongazdálkodás egyik fontos területe a vagyon hasznosítása, értékesítése, ennek során a versenyeztetést, a nyilvános pályázatot kell alkalmazni; ennek szabályait az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 108. §-ának (1) bekezdése tartalmazza. A versenyeztetés nyilvános vagy zártkörű pályázati eljárás, ingatlan- és ingóvagyon esetében árverés útján is megvalósulhat; fő szabályként a nyilvános pályázat érvényesítése a követelmény. A tulajdonost megillető jogokat a helyi képviselő-testület gyakorolja. A helyi önkormányzati feladatellátás döntően intézmény (költségvetési szerv) létrehozásával, fenntartásával és működtetésével valósul meg; alapításáról az államháztartásról szóló törvény 88. §-ának (3) bekezdése, valamint az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30) kormányrendelet 10. §-a rendelkezik. Az alapításhoz a költségvetési szerv részére alapító okirat szükséges, megismerjük ennek részletes tartalmát...

A helyi önkormányzatok közös feladatmegoldásra történő társulások, közhasznú társaságok, közalapítványok és gazdasági társaságok alapításának szabályai után a hatékony vagyongazdálkodás fontos eszközéről: az egységes, pontos és áttekinthető, naprakészen vezetett vagyonyilvántartásról olvashatunk a könyvben. A szerzők

bemutatják az önkormányzati ingatlanvagyon-kataszter szerkezeti felépítését, majd a vagyon értékelésének számviteli előírásaival foglalkoznak. A vagyonyilvántartási kötelezettségeket és azok tartalmát központi jogszabályok írják elő; megismerjük ezek előírásait. A számviteli törvény szerint kötelező az önkormányzati vagyon értékelése úgy, hogy az éves beszámoló mérlegadatai az eszközök tényleges értékét mutassák. Az önkormányzati vagyonomlégekben az eszközök befektetett eszközként és forgóeszközként jelennek meg; a vagyontárgyakat általában beszerzési, illetve előállítási költségen kell a nyilvántartásba-vételkor értékelni.

Végül az önkormányzati vagyongazdálkodás ellenőrzéséről, az ellenőrzés helyi szabályozásáról olvashatunk a könyvben. A gazdálkodás és vagyonkezelés biztonságáért a képviselő-testület, szabályszerűségéért pedig a polgármester felelős. A belső ellenőrzésről megfelelő képesítésű ellenőr útján kell gondoskodni. Az ellenőrzési feladatok ellátásának szervezetét, megoldásait az Ellenőrzési Szabályzatban kell rögzíteni; ennek tartalmáról is tájékoztatást kapunk a továbbiakban, majd a vagyongazdálkodás ellenőrzési területét, gyakorlatát, szabályozását ismerjük meg.

A könyvben a Mellékletek az alapvető lakosságszolgáltatásokat, a hasznosítási szerződés mintákat, az önkormányzati vagyon értékesítésére vonatkozó versenyeztetési szabályzat tartalmi előírásait, az önkormányzat vagyongazdálkodási rendelete teljes szövegét, és az önkormányzatok vagyongazdálkodási rendelete részletes mintáját tartalmazzák. Jogszabályok jegyzéke és Irodalomjegyzék egészítik ki a könyvet.

Rubóczky István